

Відкрите звернення

НАК «Нафтогаз України» до депутатського корпусу Верховної Ради України

Шановні народні депутати!

На початку нової сесії Верховної Ради України ми хотіли б звернути вашу увагу на продовження реформування енергетичного сектора – без перебільшення, одне з найважливіших для української держави нагальних питань.

Подальша наполегливість України в реформуванні газового ринку дозволить розв'язати накопичені за багато років економічні проблеми, посилити безпеку громадян, а також зберегти необхідну для нашої держави міжнародну підтримку.

Газова реформа є питанням збереження державності та шляхом до позитивного розвитку України

Протягом двох років Україна успішно захищає свої позиції на газовому фронті. Ми позбулися критичної залежності від країни-агресора, знищили багатомільярдні корупційні можливості на газовому ринку та наводимо лад у найбільших державних підприємствах.

Перехід до адресних субсидій – порятунок від катастрофи

Найголовніше, з вашою допомогою Україна змогла перейти у постачанні газу для населення від прихованих субсидій до адресних. Це було складне, але вкрай необхідне рішення, яке дозволило зберегти Україну як незалежну державу.

4,7 млрд дол. — позитивний фіскальний ефект для державного бюджету у 2016 році від такого переходу, з урахуванням поправки на зниження цін на імпортований газ (загальна сума прихованих та адресних газових субсидій у 2013 році складала 9,6 млрд дол., у 2016 році — 2,5 млрд дол.).

У свою чергу завдяки цьому позитивному фіскальному ефекту вдалося уберегти гривню від набагато сильнішого падіння та уникнути інфляції 1990х, а також направити вкрай необхідні гроші на армію і захист від військової агресії.

Громадяни стали більш ощадливо використовувати газ: вперше за десятиліття його споживання суттєво скорочується, причому в усіх регіонах. Це один із найважливіших факторів, який дозволив нам позбутися газової залежності від Росії.

Врешті, перехід до адресних субсидій завдав нищівного удару по корупції у газовій галузі.

Повноцінний ринок газу – шлях до безпеки та підвищення добробуту громадян

За роки спротиву економічній та військовій агресії Росії Україна стала сильнішою. Але до остаточної перемоги в кожного із нас ще багато роботи. Це питання не лише захисту державності, але і підвищення добробуту громадян.

Україна заслуговує на ефективний ринок газу, на якому не буде місця зловживанням монополій, де конкуренція буде забезпечувати надійне та якісне постачання газу усім споживачам за ринковою ціною. Завдяки завершенню газової реформи ми зможемо наростити обсяги видобування газу в Україні, зробити його використання більш ефективним та повністю відмовитися від імпорту газу.

Зробивши газову реформу, Україна стане рівноправною та активною частиною об'єднаного європейського ринку газу. Наш газовий ринок буде приваблювати інвестиції, створювати нові робочі місця, попит на продукцію українських підприємств та розробки українських науковців. Буде наповнюватися державний бюджет, а відтак, з'являться кошти на підвищення соціальних стандартів.

1. Незалежний регулятор енергоринку

Існування ефективного ринку газу неможливе без наявності компетентного регулятора, захищеного від політичного втручання. Усі ключові політичні сили, гравці ринку і сам регулятор НКРЕКП погоджуються із необхідністю ухвалення нового закону про регулятора енергоринку. Такий закон мав запрацювати рік тому, одночасно із Законом «Про ринок природного газу», але ще не ухвалений.

Такий регулятор необхідний аби розплутати клубок проблем на газовому ринку об'єктивно, професійно та без політичних преференцій. Такий регулятор зможе забезпечити довіру суспільства до реформи. Відкладати вирішення цього питання небезпечно.

2. Приведення законодавства у відповідність до Закону «Про ринок природного газу»

Так само для завершення реформи є важливим приведення чинного законодавства у відповідність до Закону «Про ринок природного газу». Ми сподіваємося на позитивний розгляд Верховною Радою законопроекту №4868.

3. Справедливий перерозподіл рентних платежів на користь місцевих громад

Ми підтримуємо законопроект №3038 щодо перерозподілу частини рентних платежів на користь місцевих громад.

4. Комплексне вирішення накопичених проблем у галузі виробництва тепла

У 2011 році Верховна Рада ухвалила рішення про списання більше 20 млрд грн боргів ТКЕ перед Нафтогазом. До 2014 року ними було накопичено ще більшу суму. У 2013 році підприємства ТКЕ не розрахувалися за 6,7 млрд куб. м відібраного газу. З приходом до Нафтогазу нової управлінської команди платіжну дисципліну вдалося суттєво покращити.

Але ми всі розуміємо, що громадяни мають отримувати якісні та надійні послуги теплопостачання.

Проблема галузі вимагає комплексного рішення на законодавчому рівні. Ми сподіваємося, що Верховна Рада розгляне законопроект, який запропонує реальні шляхи вирішення накопичених проблем у галузі виробництва теплової енергії.

Чому Нафтогаз звертається за вашою підтримкою?

За минулі два роки, працюючи в надскладних політичних та економічних умовах, нам вдалося впровадити перший етап реформ та досягти декількох важливих результатів.

ПЕРЕМОГА №1: газова незалежність від Росії.

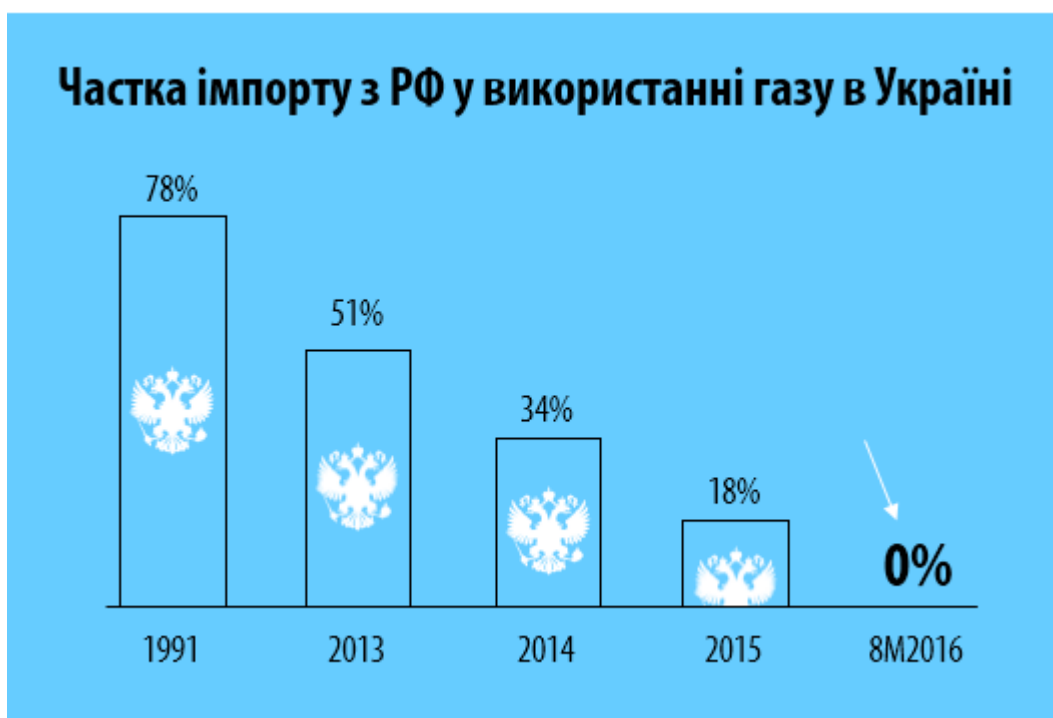
Ми не купуємо газ в Газпрому вже дев'ять місяців, і минулу зиму Україна вперше пройшла, не купуючи російський газ. Росія спробувала перекрити нам реверс, але не змогла, втративши на цьому більше 5 млрд дол. Україна отримала право вибору.

Тепер Україна може самостійно вирішувати, купувати російський газ чи ні

На початку незалежності Україна забезпечувала 78% свого споживання російським газом, тепер цей показник скоротився до 0%. Кремль більше не може показово «перекривати трубу». Ще два роки тому про це було годі й мріяти.

При цьому ми не переплачуємо за газ з Європи. Навпаки, диверсифікація вже дозволила Україні зекономити значні кошти.

З весни 2014 року Нафтогаз зекономив для України 450 млн дол. на закупівлі газу у європейських постачальників. Якщо врахувати обсяг знижок, які Газпром був вимушений нам запропонувати через конкуренцію, економія вже склала 5 млрд дол. З урахуванням вимог Газпрому щодо положення «бери або плати», від якого ми зараз захищаємося у суді, рахунок для України збільшився б до 44 млрд дол. Важливо, що Україна досягла цих результатів без жодних геополітичних поступок Росії.

Протягом найближчих 5 років Україна може відмовитися від імпорту газу

Це складна, але реальна мета. Для цього необхідно завершити реформи на ринку газу та всередині групи Нафтогаз, а також створити дієві і зручні механізми енергомодернізації житла для громадян України.

ПЕРЕМОГА №2: прибутковий Нафтогаз

Друга перемога – це подолання хронічної збитковості Нафтогазу. У 1 половині 2016 року, вперше з 2011 року, Нафтогаз отримав прибуток. Вперше з 2006 року ми не отримуємо компенсацій від держави. Ще у 2014 році дефіцит Нафтогазу, покритий державою, перевищував решту дефіциту держбюджету і складав 6% ВВП.

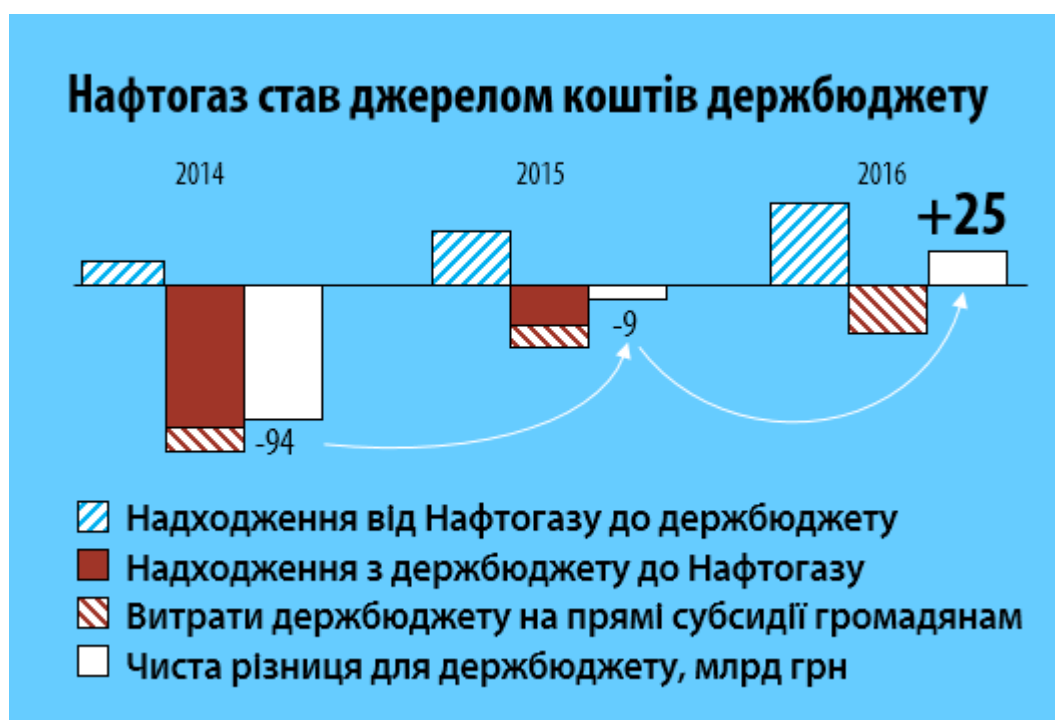
Цього року ми заплатимо більше податків, ніж держава витратить на сумарні газові субсидії для населення. Податкові надходження від групи Нафтогаз у 2016 складуть 10% доходів держбюджету.

Нафтогаз перетворився з чорної діри на джерело доходів для держбюджету

Навіть після виплати субсидій всім громадянам, яким складно оплачувати газ за новими цінами, у держави залишиться близько 25 млрд грн на оборону, медицину, освіту, тощо. Для вас це реальний ресурс, який можна направити на покращення якості життя ваших виборців.

Звідки взявся прибуток Нафтогазу?

Це важливе питання.

Попри спекуляції наших опонентів, майже 80% валового прибутку Нафтогазу не мають відношення до постачання газу для потреб населення

Адже більше половини валового прибутку Нафтогаз отримує з транзиту російського газу до Європи. Ми докладаємо багато зусиль для того, щоб зберегти це джерело доходу для України.

Друге джерело прибутку – це постачання газу для промислових споживачів. На цьому ринку частка Нафтогазу в минулому році становила 22%. З цих коштів Нафтогаз здатний оплачувати всі власні адміністративні витрати (зарплати, аудиторські та юридичні послуги, оренду, комунальні послуги тощо).

Третя складова – це бухгалтерський прибуток від продажу газу для потреб населення. Чому лише бухгалтерський? Тому що він виник у першу чергу завдяки тому, що ми визнали майже 4 млрд грн збитку першого кварталу 2016 року ще у 2015 році. Цього вимагають в нашому випадку міжнародні стандарти фінансової звітності.

Як формується ціна на газ для населення?

Ще одне ключове питання. Оскільки поки Україна є імпортером газу, економічно обґрунтований рівень оптової ціни на газ дорівнює «імпортному паритету» (рівню цін на імпортований газ).

Граничні роздрібні ціни на газ були встановлені Урядом до квітня 2017 року виходячи з очікуваної середньої вартості газу на німецькому NCG, найближчому до України ліквідному хабі, та витрат на його транспортування до території України. Метою встановлення граничних цін був захист населення на перехідний період, щоб в умовах обмеженої конкуренції на роздрібному ринку (на рівні облгазів) споживачі були захищені від завищення цін навіть у порівнянні з «імпортним паритетом». Зауважимо, що у граничній ціні газу для населення закладено лише 2% маржі оптового торговця газом. Таким чином, для Нафтогазу, щоб заробити, необхідно, аби рівень розрахунків був вищим за 98% відсотків.

У той же час, найбільші групи наших клієнтів — підприємства теплокомуненерго (ТКЕ) та облгази — багато років брали в Нафтогазу газ та не розраховувалися за нього повністю. Ми сподіваємося, що ця проблема буде незабаром вирішена на законодавчому рівні.

ПЕРЕМОГА №3: справедливі ціни на український газ

Третя перемога газової реформи – це відмова від вбивчої для країни та грабіжницької для більшості громадян стратегії «дешевого газу для всіх».

За Конституцією надра належать народу України, тобто кожному українцю в рівній мірі. За право вилучати газ із цих надр видобувники платять ренту до державного бюджету.

За рішенням легітимних представників народу — народних депутатів України — ці кошти розподіляються на оборону, медицину, освіту та інші соціальні потреби. Таким чином реалізується право громадян на надра.

Через те, що ціна на український газ, видобутий державними компаніями, була мізерною, держкомпанії сплачували нікчемні обсяги ренти.

При цьому майже 2/3 громадян України живуть у негазифікованих помешканнях або користуються газом лише для приготування їжі.

Благо від газу, видобутого із надр, які належать кожному українцю, розподілялося нерівномірно. Окрім газових корупціонерів, найбільшу частину цього блага отримали громадяни, які використовували багато газу. Хто більше споживав – тому більше блага.

Через занижені ціни на газ 2/3 українців не отримали компенсації за десятки мільярдів кубометрів українського газу, який було видобуто з надр, що належать народу України

Уявіть собі, що раптом НБУ вирішив роздати свої золотовалютні резерви громадянам. При цьому 2/3 українців отримають по копійці. Решта – пропорційно їхнім витратам. Ті, хто витрачає більше, отримують більшу частку резервів. Хіба це справедливий розподіл? Ні. Кожен громадянин має рівні права.

Ті, хто може собі дозволити великі будинки та автомобілі, не потребують державної допомоги і оплачують газ самостійно. Ті родини, яким важко оплачувати газ за повною ціною, скористаються адресною субсидією.

Середня українська родина сплатуватиме не більше 15% свого доходу за комунальні послуги. Вже більше 5 млн родин, які дійсно потребують допомоги, отримують її.

Після виплати адресної допомоги тим, хто її потребує, в держбюджеті залишаються кошти на інші важливі потреби.

Зверніть увагу, у 2014 році на Нафтогаз, субсидії та оборону держбюджет сумарно витратив близько 150 млрд грн. У 2016 році ця сума така сама, але Нафтогаз не отримує нічого. Витрати на оборону при цьому вдалося збільшити у 2,5 рази.

ПЕРЕМОГА №4: нищівний удар по газовій корупції.

Перехід до адресних субсидій зламав хребет системі газових дотацій, на якій багато років живилася багатомільярдна корупція. Тепер ціна для населення та промисловості є практично однаковою, і немає жодного сенсу домальовувати населенню зайві обсяги газу, щоб скористатися державними дотаціями для власного бізнесу. Бо допомога держави іде тепер безпосередньо на особовий рахунок споживача.

Крім того, ми докорінно змінили підхід до закупівель в компаніях групи Нафтогаз. Наша група є лідером з обсягів закупівель та економії в системі ProZorro. Раніше «свої люди» продавали державним підприємствам застаріле обладнання за ціною вдвічі вище ринкової. Тепер ми купуємо лише те, що дійсно потрібно, і за ринковими цінами. Тому що ми націлені не на розпил грошей, а на те, щоб Укргазвидобування збільшило видобування газу більше ніж на 35% до 2020 року.

Публічні закупівлі Групи Нафтогаз

Кількість тендерів

4,61 тис

Планова сума, грн.

8,72 млрд

Економія, грн.

952,11 млн

За обсягом економії на ProZorro група Нафтогаз обійшла Міноборони

Ще один важливий крок на шляху боротьби з корупцією – початок реформи корпоративного управління в Нафтогазі. Наша мета – зробити державну компанію прозорою та ефективною. За стандартами розвинених країн ОЕСР це означає, що має бути ліквідовано усі можливості для впливових груп поділити державну компанію на «ділянки для доїння».

Завдяки співпраці з нашими міжнародними партнерами ми першими з усіх державних компаній України отримали професійну незалежну наглядову раду. До її складу увійшли троє незалежних директорів – британців. Кожен з них має більш ніж 20-річний досвід роботи у провідних нафтогазових компаніях світу. Ще двоє директорів призначаються до складу наглядової ради державою.

З квітня 2017 року наглядова рада Нафтогазу отримає повні повноваження відповідно до світових стандартів корпоративного управління. Держава, як власник Нафтогазу, визначатиме ключові завдання та показники ефективності роботи компанії. Наглядова рада буде забезпечувати реалізацію стратегії для виконання цих завдань, контролювати менеджмент, затверджувати бюджети та фінансові плани.

Таким чином, Нафтогаз працюватиме в інтересах громадян України, його кінцевих власників. Окремі групи впливу більше не матимуть неправомірного доступу до Нафтогазу для забезпечення «політичного балансу» та «домовленостей».

Далі, за прикладом Нафтогазу, аналогічна реформа корпоративного управління має запрацювати і в інших державних компаніях. Це дозволить наповнювати державний бюджет та збільшувати вартість цих активів. А це означає – робити нашу країну багатшою.

Ми готові до того, що реформам будуть чинити опір

Стара корумпована система знекровлювала Україну та грабувала не лише сьогоднішнє покоління українців, але і наших дітей і онуків. Реформами на ринку газу та у Нафтогазі ми вражаємо цю систему у саме серце і позбавляємо її повітря.

Звичайно, стара система буде люто опиратися змінам. Вона прагне реваншу, який, ймовірно, призначено саме на цю, п'яту сесію Верховної Ради. Ця осінь буде найскладнішою для захисту реформ. У США відбуватимуться вибори, а ЄС переживає реванш популізму, підживлюваного російськими лобістами. Існує ризик, що західним партнерам найближчим часом буде не до нас.

Ключовими гаслами корупціонерів, яких відірвали від теплих державних годівниць будуть: «Нафтогаз наживається на населенні», «Український газ дешевий для кожного», «Весь видобуток передати в приватні руки», «Нафтогаз треба ліквідувати».

Навіщо зараз країні Нафтогаз?

По-перше, Нафтогаз потрібний як криголам та першопроходець реформ у газовому та суміжних секторах. Ми довели свою спроможність робити важливі, бодай і непопулярні кроки, та домагатимемося цього від інших.

Зокрема, ми є найбільш активними прибічниками відокремлення функції оператора ГТС та завершення реформи, в результаті якої роль самого Нафтогазу на ринку газу скоротиться в рази. Наша команда завоювала незмінну підтримку усіх без винятку партнерів України з демократичних країн.

По-друге, до тих пір, поки реформа ринку газу не доведена до кінця, Нафтогаз потрібен як прозорий центр відповідальності за своєчасне забезпечення потрібних обсягів газу для населення.

По-третє, Нафтогаз виконує роль професійної та ефективної зброї у газовій війні. Найближча битва цієї війни, зі ставкою у 50 млрд доларів, розгорнеться найближчим часом у Стокгольмському арбітражі. Нафтогаз є стороною контрактів з Газпромом щодо імпорту і транзиту газу. Тому тільки Нафтогаз може вимагати відшкодування збитків, завданих Газпромом за цими контрактами, та приведення цих контрактів у відповідність до європейських стандартів. Саму тому ліквідація Нафтогазу може стати завданням тих, хто хоче зірвати цей арбітражний процес.

Що буде зараз без Нафтогазу?

Ті, хто вимагає знищити незручний для них Нафтогаз, добре розуміють, що за цим неминуче з'явиться Нафтогаз-2. Адже до моменту створення справжнього ринку газу така компанія необхідна для забезпечення населення достатніми обсягами газу у будь-який час та у будь-якому місці.

Біда у тому, що, окрім закупівлі газу для споживачів, цей новий Нафтогаз-2 буде джерелом заробітку для корумпованих політиків та наближених до них бізнесів. Він буде незмінно збитковим та отримуватиме багатомільярдні дотації з бюджету. Він буде брати на роботу зручних людей, лояльних до груп впливу. Ці люди не будуть вимагати ринкових зарплат, але будуть брати відкати.

Нафтогаз-2 продаватиме свою продукцію через підконтрольні олігархам біржі за 1/5 ринкової ціни. Він не буде боротися за те, аби представники «потрібних людей» оплачували спожитий газ. За відчутну «винагороду» менеджменту він навмисно програватиме всі суди.

А ще він стане максимально приховувати інформацію про свою діяльність. Через що стане ізгоєм у цивілізованому світі та зможе працювати лише з постачальниками, які живуть за тими ж принципами.

Нафтогаз-2 буде «знати, як домовлятися з Росією», але при цьому буде торгувати з Газпромом через посередників. В результаті, Україна буде знов влізати у газові борги та втрачати частини свого суверенітету і території.

Цим шляхом ми вже ходили.

Україна має довести до кінця розпочату реформу газового ринку

З 2015 року в Україні вже працює революційний Закон «Про ринок природного газу». Він отримав позитивні оцінки від міжнародних партнерів та учасників ринку. На черзі зміни у вторинне законодавство.

Для того, аби ринок газу в Україні запрацював у повній мірі, необхідно створити умови для створення незалежного регулятора та повністю привести українське законодавство до європейських стандартів. Тоді Нафтогаз стане меншим і втратить можливості впливати на ринок.

Найкращий спосіб позбавити Нафтогаз можливостей використовувати своє становище – довести до кінця реформу газового ринку

Шановні депутати!

Попереду в нас усіх надзвичайно складний і відповідальний період. Україна має перемогти у енергетичній війні — як на зовнішньому фронті з Росією, так і на внутрішньому, зі старою корупційною системою.

Ми вже досягли надзвичайного прогресу. Наші країни-сусіди, які раніше не наважувалися сказати Росії «ні», почали власну боротьбу за газову незалежність, натхненні нашими успіхами.

Але виграна битва — це ще не перемога у війні. За вами — найважливіша частина нашої оборони. Ви здатні дати нам потужну зброю для перемоги, без якої буде знищено все, що вже вдалося завоювати.

Залишаємося відкритими до спілкування та сподіваємося на вашу допомогу, активну співпрацю і мудрість.

Разом переможемо!

З повагою,

Андрій Коболєв

Голова правління НАК «Нафтогаз України»